

نتایج سه ساله آزمایش های کشت مخلوط جو و شبدر برسیم در شرایط آب و هوایی اهواز

The effect of intercropping barley and berseem clover on yield in Ahvaz climatical conditions in three years

علی کاشانی^۱ و موسی مسکرباشی^۲

چکیده

عملکرد کل گیاهان زراعی در اکثر اوقات از کشت مخلوط به واسطه استفاده بهینه از نهاده های رشد، بیشتر از عملکرد هر یک از گیاهان در روش تک کشتی می باشد. کشت مخلوط الگوی اقتباس شده از سیستم های پایدار طبیعی گیاهان از جمله مراتع است که نشان می دهد طبیعت همواره ترکیب گونه ها را بر حالت تک گونه ای ترجیح می دهد. بررسی های اخیر نشان داد که امکان کشت شبدر برسیم به صورت خالص و به روش مخلوط با غلات در خوزستان وجود دارد. مخلوط آن با جو علوفه ای باعث افزایش درصد ماده خشک نسبت به تک کشتی شبدر و افزایش کیفیت نسبت به تک کشتی جو می گردد. در این رابطه آزمایش هایی در سال های ۱۳۷۲، ۱۳۷۴ و ۱۳۷۶ در مزرعه آزمایشی دانشکده کشاورزی اهواز به مورد اجرا گذاشته شد. نتایج حاصله از این آزمایش ها در سال ۱۳۷۲ با تراکم پایه ۳۰ و ۱۵۰ کیلوگرم بذر در هکتار به ترتیب شبدر برسیم و جو نشان داد که بین تراکم ها و ترکیبات مختلف کاشت شبدر و جو اختلاف بسیار معنی داری وجود دارد. مخلوط ۵۰:۵۰ در تراکم دو برابر تراکم معمول منطقه با تولید ماده خشک ۱۰/۳۲ تن در هکتار اختلاف زیادی را با سایر تیمارها نشان داد. در سال ۱۳۷۴ برای روشن شدن سطح مناسب تراکم و روش کشت، دو آزمایش جداگانه (کشت ردیفی و کشت درهم) پیاده گردید. نتایج حاصله از کشت ردیفی نشان داد که تراکم متوسط (۱/۵ برابر معمول) در ترکیب گیاهی ۵۰:۵۰ بالاترین تولید و در آزمایش کشت درهم تیمار تراکم متوسط (۱/۵ برابر معمول) نسبت مخلوط ۲۵٪ جو به علاوه ۷۵٪ شبدر بالاترین تولید را به خود اختصاص دادند و در کلاس اول بیماری از نظر مقایسه میانگین ها قوی تر شدند. با بهره گیری از نتایج آزمایش های یاد شده، در سال ۱۳۷۶ مجدداً آزمایشی برای تکمیل اطلاعات در تراکم ثابت ۱/۵ برابر، با دو فاکتور: روش کشت با دو سطح (ردیفی، درهم) و نسبت های کاشت در ۵ سطح با استفاده از روش جایگزینی، انجام گردید و با استفاده از نتایج آن می توان گفت که برای تولید علوفه خشک، روش کشت درهم بر روش ردیفی برتری داشت و ترکیب بیماری برتر در هر دو روش کشت، ترکیب ۲۵٪ جو و ۷۵٪ شبدر مجدداً تأیید گردید.

واژه های کلیدی: کشت مخلوط درهم، کشت مخلوط ردیفی، روش جانشینی، ماده خشک کل، پروتئین خام، عملکرد علوفه تر.

مقدمه

اهمیت تأمین علوفه با توجه به نیاز آن برای تولید پروتئین حیوانی بر کسی پوشیده نیست. در مناطق با زمستان ملایم که

کشت جو علوفه ای به صورت تک کشتی مرسوم است، شرایط برای استقرار بقولات یکساله به صورت مخلوط مناسب است. بدین ترتیب سهم پروتئین در علوفه افزایش یافته و ارزش

تاریخ دریافت: ۱۳۷۹/۱۰/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۰/۳/۳۱

۱ و ۲ - به ترتیب: استاد و مربی دانشگاه شهید چمران اهواز